

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-2-165 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 13-15/230-114
Karar Tarihi : 19.03.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Kenan TÜRK, Fevzi ÖZKAN

B. RAPORTÖRLER : Dr. Aydın ÇELEN, Gözde KARABEL

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Ömer KAYA
Akademi Kitap Kırtasiye Vatan Cad. No:22 Yerköy/Yozgat

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Sürat Basım Yayın Reklamcılık ve Eğitim Araçları San. Tic. A.Ş.
Tek-Er İş Merkezi Merkez Mah. Soğuksu Cad. No:31
Mahmutbey, Bağcılar/İstanbul
- Zambak Yayıncılık ve Eğitim Gereçleri Tic. A.Ş.
Tek-Er İş Merkezi Merkez Mah. Soğuksu Cad. No:31
Mahmutbey, Bağcılar/İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU:** **Sürat Basım Yayın Reklamcılık ve Eğitim Araçları San. Tic. A.Ş.'nin mal satmamak ve bayiler tarafından satılmasını da engellemek suretiyle hâkim durumunu kötüye kullandığı iddiası.**

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda özetle;

- Başvuru sahibinin Yozgat'ın Yerköy ilçesinde sahibi olduğu Akademi Kırtasiye isimli işletmesinde Zambak Yayıncılığa ait kitapları satmak amacıyla bayilik başvurusunda bulunduğu,
- Başvurunun, bayilik için gereken bütün şartların sağlanmasına rağmen reddedildiği,
- Zambak Yayıncılığın bünyesinde Zambak Yayınları, Coşku Yayınları, Değer Yayınları, Selt Yayınları ve Dilset Yayınları'nın basımının gerçekleştirildiği ve bu nedenle Zambak Yayıncılığın piyasada hâkim konumda bulunduğu,
- Söz konusu yayınların başka bir bayiden alınıp satılması durumunda Zambak Yayıncılık tarafından ilgili bayinin bayiliğinin iptal edildiği ve bu nedenle diğer bayilerin de başvuru sahibine yayın satmayı kestikleri,
- Zambak Yayıncılığa ait yayınların Yerköy ilçesinde tek bir satış noktası (Zambak Kırtasiye) kanalıyla satışa sunulmasının ilçede kırtasiyeciler arasındaki rekabeti olumsuz yönde etkilediği

iddia edilmiştir.

(3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 15.10.2012 tarih ve 7687 sayı ile intikal eden başvuru üzerine hazırlanan 02.11.2012 tarih ve 2012-2-165/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu 06.12.2012 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek, 12-62/125-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme üzerine hazırlanan

13-15/230-114

15.03.2013 tarih ve 2012-2-165/ÖA sayılı Öneri Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(4) Başvuru sahibinden, konu hakkında ayrıntılı bilgi talep edilmesi üzerine ek bilgi yazısı 01.11.2012 tarihli e-posta ile gönderilmiştir.

(5) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;

- Sürat Basım Yayın Reklamcılık ve Eğitim Araçları San. Tic. A.Ş. (Sürat Yayın) ve onunla aynı ekonomik bütünlük içerisinde yer alan Zambak Yayıncılık ve Eğitim Gereçleri Tic. A.Ş. (Zambak Yayıncılık) hakkında dosya konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi gereğince soruşturma açılmasına gerek olmadığı,
- Zambak Yayıncılık ve Eğitim Gereçleri Tic. A.Ş.'nin bayileriyle imzaladığı Bayilik Sözleşmesi'ne 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında muafiyet tanınabilmesi için, Sözleşme'nin 5. maddesi ile 11/g maddesinin bayilerin bölgeleri dışında pasif satış yapmalarını engellemeyecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiği ve gerekli değişikliğin 60 gün içerisinde yapılarak Rekabet Kurumuna tevsik edilmesi gerektiği

ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Öneri Yapılan Taraflar

I.1.1. Sürat Yayın

(6) Sürat Yayın, Kaynak Holding A.Ş.'nin bir kuruluşu olup, sınavlara hazırlık kitapları alanında faaliyet göstermektedir. Bünyesindeki yayınlar; Güvender, FEM, Pıanalitik, Anafen, Maltepe, Körfez, Zirve Dergisi ve Sürat Üniversite Yayınları'dır.

I.1.2. Zambak Yayıncılık

(7) Kaynak Holding A.Ş. bünyesinde yer alan Zambak Yayıncılık, hâlihazırda okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim yayıncılığı ve sınav hizmetleri olmak üzere dört farklı alanda faaliyet göstermektedir. Teşebbüsün bünyesinde Zambak, Coşku, Değer, Selt Yayınları ve Pal Oyuncak markası bulunmaktadır. Grubun ana markası Zambak Yayınları olup, diğerleri tali marka konumundadır.

(8) Zambak Yayıncılık 2011 yılına kadar Sürat Yayın bünyesinde faaliyetlerine devam etmiş ve 29.04.2011 tarihinde Zambak Yayıncılık ve Eğitim Gereçleri Tic. A.Ş. unvanı ile ayrı bir tüzel kişilik olarak kurulmuştur. Esas itibarıyla öneri Sürat Yayın hakkında yapılmakla birlikte, teşebbüslerin hissedarlık yapılarının incelenmesinden her iki teşebbüsün kontrolünün Kaynak Holding A.Ş.'ye ait olduğu, bu nedenle aynı ekonomik bütünlük içerisinde değerlendirilebileceği anlaşılmıştır.

I.2. İlgili Pazarlar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

(9) Aynı ekonomik bütünlük içerisinde yer alan Zambak Yayıncılık ve Sürat Yayın, kitap basım ve yayını alanında faaliyet göstermektedir. Sürat Yayın dershanelere yönelik ve üniversite, SBS, KPSS sınavlarına hazırlık yayınları satmakta, buna karşılık Zambak Yayıncılık okul öncesine yönelik yayınlar, ilköğretim ve ortaöğretimde ana derslere yardımcı yayınlar ve SBS sınavlarına hazırlık alanlarında faaliyette bulunmaktadır.

(10) Ülkemizde Millî Eğitim Bakanlığı, 2003-2004 eğitim ve öğretim yılından itibaren ilköğretim öğrencilerine, 2006-2007 eğitim ve öğretim yılından itibaren ise ortaöğretim öğrencilerine ders kitaplarının ücretsiz olarak verilmesini amaçlayan "İlköğretimde Ücretsiz Kitap Dağıtım Projesi"ni uygulamaya başlamıştır. Bu kapsamda 12.09.2012 tarihli ve 24809 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları

13-15/230-114

ve Eğitim Araçları Yönetmeliği ile ücretsiz olarak dağıtılacak ders kitaplarının belirlenmesine, yayınevlerinde aranacak kriterlere ilişkin hususlar hükme bağlanmıştır. Ayrıca Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 55. maddesinde ve Milli Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği'nin 37. maddesinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenmeyen hiçbir ders kitabı ile diğer eğitim aracının okullarda kullanılamayacağı, öğrencilere aldırılmayacağı hükme bağlanmıştır.

- (11) Ders kitaplarının Milli Eğitim Bakanlığı'nca ücretsiz olarak dağıtılması uygulaması sonrasında öğretmenler tarafından söz konusu ders kitaplarına ek olarak destek yayınlar tavsiye edilebilmekte ve öğrenciler de daha fazla kaynaktan yararlanabilmek amacıyla ek yayınlar alabilmektedir. Zambak Yayıncılık tarafından satışı yapılan yayınlar da bahse konu öğrencilere hitap etmektedir. Bununla birlikte üniversite, SBS gibi sınavlara hazırlık aşamasında öğrenciler çoğunlukla dershaneye gitmekte, dersaneler tarafından verilen yayınların yanı sıra diğer sınavlara hazırlık yayınlarını alabilmektedir. Bu bakımdan ana derslere yardımcı olması için alınan kitaplar ile sınavlara hazırlık amacıyla alınan kitaplar gerek hazırlanış tekniği, gerek içerdiği soru sayısı vb. açılardan birbirinden farklılaşmaktadır. Kaynak Holding A.Ş. bünyesinde yer alan yayınlar da anılan farklılık doğrultusunda farklı tüzel kişilik çatısı altında piyasaya sürülmektedir.
- (12) Zambak Yayıncılık'ın bir diğer faaliyet konusu da okul öncesine yönelik yayınlardır. Bu alanda Zambak Yayıncılık hikâye kitapları, masal kitapları, boyama kitapları, kişisel gelişime yönelik kitaplar, ilköğretime hazırlayıcı kitaplar vb. ile oyun materyalleri satışını yapmaktadır. Dolayısıyla, söz konusu ürünlerin hedef kitesini genellikle 6 yaş ve altı çocuklar oluşturmaktadır.
- (13) Yukarıda ifade edilen yayın grupları incelendiğinde esasen her bir yayın ayrı bir pazar olarak ele alınabilecek olmakla birlikte, önaraştırmanın konusu ve kapsamı dikkate alınarak ilgili ürün pazarı, okul öncesine yönelik yayınlar, ana derslere yardımcı yayınlar ve sınavlara hazırlık yayınları olarak belirlenmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (14) İlgili ürün pazarında, ülkenin herhangi bir bölgesindeki rekabet koşullarının diğer bölgelerden farklılık göstermemesi ve ülkenin tamamında homojen bir yapı sergilemesi nedeniyle dosya kapsamında ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

I.3. Değerlendirme

- (15) Dosya konusunu Zambak Yayın Grubu'nun başvuruda bulunan tarafa mal satmamak ve bayiler tarafından satılmasını da engellemek suretiyle hâkim durumunu kötüye kullandığı iddiası oluşturmaktadır. Bu çerçevede başvuru konusu, rekabet hukuku literatüründe "sözleşme yapmayı reddetme" olarak adlandırılan ihlal kapsamında değerlendirilmiştir. Bununla birlikte Zambak Yayıncılık'ın bayileriyle imzaladığı sözleşmeler incelendiğinde, bayi bazında bölgelerin belirlendiği ve bölge dışına satış yapılmasını engellemeye yönelik uygulamalar getirildiği görülmüştür.

I.3.1. Sözleşme Yapmayı Reddetmenin Rekabet Hukukundaki Yeri

- (16) Sözleşme yapmanın reddi konusu, mevcut sözleşme ilişkisinin sona erdirilmesi, ilk defa sözleşme yapma talebinin reddi, fikri mülkiyet hakkı lisanslamasının reddi, birlikte işlerlik bilgilerinin verilmesinin reddi, tek taraflı ya da uyumlu ret halleri gibi çeşitli alt kategorilere ayrılabilir. Mevcut dosya kapsamındaki eylem ise ilk defa sözleşme yapma talebinin doğrudan reddi şeklinde gerçekleşmiştir.
- (17) Konuya ilişkin olarak, Türk Telekom/Tissad (02-60/755-305 sayılı), Ulusal Dolaşım (03-40/432-186 sayılı), Kablo TV (05-10/81-30 sayılı), UMTH (05-87/1199-348 sayılı), Solmaz Mercan (07-47/506-181 sayılı) ve CNR/NTSR (07-74/896-333 sayılı) Kurul kararlarının

bulunduğu görülmektedir. Bu kararlarda ret eyleminin ihlal olarak değerlendirilebilmesi için gerekli koşullar:

- Türk Telekom/ Tissad Kararı: 1- Giriş yapılmak istenen varlığın (zorunlu unsurun) bir tekelci teşebbüs tarafından kontrolü 2- Giriş yapmak isteyen bir rakibin pratik olarak ve makul bir şekilde varlığı/ürünü/tesisi/altyapıyı kurmasının/üretmesinin imkânsız olması 3- Tekelci teşebbüsün giriş yapmak isteyen rakibi reddetmesi 4- İlgili zorunlu unsurdan faydalanmanın imkân dâhilinde olması;

- Ulusal Dolaşım Kararı: 1- Erişimin ilgili pazarda rekabet eden teşebbüsler için zorunlu olduğunun ve bu anlamda hizmetin mevcut şebekeye giriş yapmadan sunulmasının ekonomik olarak imkânsız olduğunun belirtilmesi 2-Talebi karşılayacak yeterli kapasitenin olması 3- Zorunlu unsuru kontrol eden teşebbüsün mevcut hizmet ve ürün piyasasındaki talebi karşılamada yetersiz kalması, potansiyel yeni bir ürün ya da hizmetin sunulmasını engellemesi veya mevcut ya da potansiyel hizmet ve ürünler üzerindeki rekabeti kısıtlaması, 4- Erişim talep eden teşebbüsün makul ve ayrımcı olmayan bir giriş fiyatı ödemeye hazır olması 5- Reddetme eylemi için objektif haklı bir gerekçe olmaması;

- Solmaz Mercan Kararı: 1- Mal vermeyi reddeden şirketin hâkim durumda olması 2- Reddetme davranışının olması 3- Mal vermeyi kesmenin objektif olarak haklı gerekçelere dayanmaması 4- Rekabeti kısıtlayıcı etkisi olması;

- CNR/NTSR kararında ise, mal vermeyi reddetme eyleminin hâkim durumu kötüye kullanma sayılıp rekabet ihlali olarak değerlendirilebilmesi için makul bir gerekçeye dayanmaması

şeklinde özetlenmiştir.

- (18) Bu kararlar dışında hâkim durumdaki teşebbüsün, faaliyetinin bulunmadığı alt pazardaki müşterileri ile sözleşme yapmayı reddetmesi ya da mevcut sözleşme ilişkisini kesmesi ile ilgili Kurul kararları da bulunmaktadır. Bu çerçevede genel olarak aranan koşulların; sözleşme konusunun nesnel gerekliliği (reddetmeye konu olan ürün veya hizmetin bir alt pazarda etkili bir şekilde rekabet etmek için nesnel olarak gerekliliği), bu varlıktan mahrumiyetin rekabeti kısıtlayıcı sonuçlar doğurması ve ret eyleminin tüketicilere zarar vermesi şeklinde özetlenmesi mümkündür.

1.3.2. Zambak Yayıncılık'ın Eylemlerinin Sözleşme Yapmayı Reddetme Çerçevesinde Değerlendirilmesi

- (19) Başvuru konusunu Zambak Grubu Yayınları'nın başvuruda bulunan tarafa mal satılmadığı ve bayiler tarafından satılmasının da engellenmesi suretiyle hâkim durumunu kötüye kullandığı iddiası oluşturmaktadır.
- (20) Zambak Grubu Yayınları'nın bir bölümü bayilik sistemiyle dağıtılmaktadır. Türkiye genelinde 614 bayisi bulunmaktadır. Zambak Yayıncılık temsilcisiyle yapılan görüşmede, Zambak Yayınları'nın kırtasiyecilere ve dağıtım şirketlerine satışları ile diğer kurumsal satışların da şirket bünyesinde doğrudan yapıldığı ifade edilmiştir. Söz konusu görüşmede ayrıca ürünlerin %(.)'lik kısmının bayilik sistemiyle, kalan bölümün nihai tüketiciler hariç olmak üzere doğrudan satıldığı belirtilmiştir. Bayilik sistemi, dağıtım şirketleri ve şirket tarafından doğrudan satışlar dışında web sitesinden de Zambak Grubu Yayınları alınabilmektedir.
- (21) Zambak Yayıncılık'ın bayilik sistemi "Bayilik Sözleşmesi" çerçevesinde işlemektedir. Bayilik Sözleşmesi'nin 3. maddesinin (e) bendinde, bayilerin ürünlerin piyasaya arzıyla ilgili her türlü satış kanallarını oluşturmakla yükümlü oldukları düzenlenmektedir. Bu hükme dayanarak bayiler de buldukları sınırlar içerisinde başka alt bayiler oluşturabilmektedir. Ana bayilere doğrudan Zambak Yayıncılık ya da dağıtım şirketi tarafından, alt bayilere ise ana bayiler tarafından ürün verilmektedir. Bu doğrultuda alt

bayiler ile ticari ilişki genellikle ana bayi vasıtasıyla kurulmaktadır. Ana bayi, nihai tüketicilere, okullara vb.'ne uyguladığı fiyat üzerine belli bir iskonto oranı uygulayarak ürünleri alt bayiye satmaktadır. Zambak Yayıncılık bayi seçiminde, muhtemel bayinin bölgedeki konumu, tanıtım yapabilme gücü, maddi durumu gibi hususlara dikkat etmektedir. Bayinin maddi durumuna dikkat edilmesinin sebebi olarak bayilerin yaptığı alımlara teminat oluşturmak üzere güvence istedikleri gösterilmekte ve bayinin bu güvenceyi verebilecek yeterlilikte olmasını bekledikleri ifade edilmektedir. Ayrıca önaraştırma konusu ürünler bakımından tanıtım faaliyetlerinin oldukça önemli olduğu, satış miktarını doğrudan etkilediği, bu nedenle Bayilik Sözleşmesi'ne tanıtım faaliyetinde bulunulmasının bayiye bir yükümlülük olarak getirildiği, aksi durumun ise sözleşmeye aykırı davranış olarak kabul edilip bayilikten çıkarılmak için haklı sebep oluşturduğu belirtilmiştir.

- (22) Piyasada faaliyet gösteren Zambak Grubu Yayınları'nın her bayisi öğretmenler nezdinde tanıtım yaparak, kitabın öğretilmeye benimsenmesine katkıda bulunmak için çalışmaktadır. Bu durumun yayınevleri açısından bayilik sisteminin ürünlerinin son kullanıcıya ulaşmasında kritik ve olmazsa olmaz bir işlev üstlendiği görülmektedir. Böylece ürünleri daha iyi tanıtan bayi daha çok satış yapabilmekte ve Zambak Yayıncılık tarafından prim verilerek ödüllendirilmektedir.
- (23) Başvuru sahibi tarafından Zambak Yayınları'nın okul öncesine ve ortaöğretime yönelik ürünleri; Coşku Yayınları'nın okul öncesine, ortaöğretime, lise grubuna yönelik ürünleri; Değer Yayınları'nın okul öncesine ve ortaöğretime yönelik ürünleri bayilik sistemiyle dağıtıldığı için ulaşılamadığı, buna karşılık Zambak Yayınları'nın lise grubuna yönelik yayınlarının bayilik sistemine tabi olmadığı ve ulaşılabildiği ifade edilmiştir.
- (24) Zambak Yayıncılık'ın temsilcisi ile yapılan görüşmede; Yozgat'ın Yerköy ilçesinde faaliyet gösteren başvuru sahibi Akademi Kırtasiye'nin Zambak Grubu Yayınları'nın eski bayisi olduğu, ancak bayilik döneminde reklam ve tanıtıma ilişkin faaliyetleri yeterince yerine getiremediği için satışlarının düşük kaldığı, düşük satışlarının nedeni olarak Zambak Grubu Yayınları'nın fiyatlarının pahalı olmasının gösterildiği, akabinde bölgede bulunan başka bir kırtasiyeci olan Zambak Kırtasiye ile bayilik sözleşmesi imzaladıkları, Zambak Kırtasiye'nin gerekli tanıtımı yaparak Zambak Grubu Yayınları'nı bölgede bilinir hale getirdiği ifade edilmiştir. Daha sonra Akademi Kırtasiye'nin alt bayi olmak için talepte bulunduğu, ana bayi olan Zambak Kırtasiye'nin Akademi Kırtasiye'ye ürün satmaya başladığı, ancak Akademi Kırtasiye'nin ürünleri aldığı iskontolu fiyatlar üzerine cüzi bir miktarda kar koyarak sattığı, böylece satış fiyatının Zambak Kırtasiye'den düşük kaldığı, bu durumun Zambak Kırtasiye'nin satışlarını azalttığı ve hakkında asılsız söylentilerin çıkmasına neden olduğu, bunun üzerine Zambak Kırtasiye'nin ticari itibarının zedelendiğini düşünerek Akademi Kırtasiye ile aralarındaki ticari ilişkiyi sonlandırdığı belirtilmiştir.
- (25) Bayilik Sözleşmesi'nin incelenmesinden bayinin çok sayıda yükümlülük altında bulunduğu ve bunlardan birisinin ürün alımlarında güvence olmak üzere teminat mektubu, ipotek veya rehin vermek olduğu, ayrıca bayinin tanıtım faaliyetlerinde bulunmamasının bayilikten çıkarılma sebebi olarak düzenlendiği görülmektedir. Zambak Kırtasiye'nin gerek maliyetlerinin fazla olması, gerek sözleşme ile girdiği yükümlülükler dolayısıyla Akademi Kırtasiye ile arasındaki ticari ilişkiyi sonlandırmasının ticari hayatın akışına uygun olduğu anlaşılmaktadır. Kaldı ki 11.2.2010 tarih ve 10-16/178-67 sayılı Kurul kararında da *"Bir yayının tanıtımını üstlenen ve yaptığı bu tanıtım çalışmalarıyla yayının bilinirliğini sağlayan, pazarda ona yer açan, bir başka deyişle olmayan bir pazarı yoktan var eden bayiye bu çabası karşılığında münhasır bir alanda imtiyaz verilmesinin münhasır bir alanda imtiyaz verilmesinin rekabet hukuku ilkeleri ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin ruhu ile uyumlu olduğu görülmektedir... Ayrıca, bizzat sahada belirli bir yayının tanıtımı, yayılması ve ön plana çıkması için mücadele eden risk*

alan, kaynak ve zaman ayıran bayilerin başarılı olmaları halinde bundan ek fayda sağlamaları da ticari işleyişin gereğidir. Aksi bir durumda, yayınevlerinin bayileri dışındaki mağazalara da yayınlarını vermesi, "bedavacılık" (free rider) problemini davet edecektir." ifadelerine verilmektedir.

- (26) Öte yandan, sözleşme yapmayı reddetme niteliğinde bir ihlalin oluşabilmesi hâkim durumda olan bir yayınevinin bulunması ve o yayınevinin çıkardığı ürünlerin kırtasiyenin yaşayabilmesi için vazgeçilmez ürünler olması gerekmektedir. Öneraştırma kapsamında elde edilen bilgi ve belgeler çerçevesinde başvuru sahibinin Zambak Grubu Yayınları'nın eski bayisiyken satışlarının yetersiz olması nedeniyle bayilikten ayrıldığı, ürünlerin bilinirliğinin ve ürünlere olan talebin artması üzerine alt bayi olmak için talepte bulunduğu, alt bayilik ilişkisinin Zambak Kırtasiye ile aralarında kurulduğu ve Zambak Kırtasiye'nin isteği üzerine sonlandırıldığı, bunların yanı sıra rakip teşebbüslerin başvuru sahibine mal satmamak yönünde bir eylemlerinin bulunmadığı, başvuru sahibinin marka içi rekabet yerine markalar arası rekabete yönelmek ve başka yayınevlerinin bayiliklerini alarak, onların yayınlarının piyasada yayılması ve tutunması için çaba göstermek seçeneğinin mevcut bulunduğu anlaşılmaktadır. Yapılan açıklamalar doğrultusunda Zambak Grubu Yayınları'na ilişkin ürünlerin başvuru sahibinin faaliyetlerini sürdürebilmesi için vazgeçilmez bir özellik taşımadığı, dolayısıyla sözleşme yapmayı reddetme türünde bir ihlalin gerçekleşmediği kanaatine varılmıştır.

I.3.3. Bayilik Sözleşmesinde Yer Alan Bölgesel Münhasırlık Hükümlerinin Değerlendirilmesi

- (27) Zambak Yayıncılık ile bayileri arasında imzalanan Bayilik Sözleşmesi'nin "Bayilik Bölgesi" başlıklı 5. maddesinin (a) bendinde bir çizelge halinde bölge sınırları belirtildikten sonra (b) ve (c) bentleri aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

"b) Bölge ihlali şu şekillerde oluşur:

b1-)Bayi; bayilik ürünlerinde, yukarıda sınırları belirtilen il ve ilçe coğrafi sınırları çerçevesinde kendi sorumluluğuna verilmiş olan bölge dışında yayınevi adına faaliyet gösteremez.

b2-)Bayinin bölgesi dışında kendisine verilen ürünlerin satılması halinde bundan yayınevine karşı bayi sorumludur.

Bölge ihlallerini ve 3. şahıslarca yayınların korsan baskılarını engellemek için "holospot-karekod" vb. gibi (güvenlik barkodu) sistemi uygulanacaktır.

c) Bayinin farklı bölgelerde birden fazla şubesi olması durumunda; bayilik bölgesi dışındaki şubelerinde bayilik ürünü bulunduramaz. Bayilik ürünü bulunduracaksa o bölgede ki yetkili bayi ile anlaşmak suretiyle ürün bulundurabilir."

- (28) Bayilik Sözleşmesi'nin fesih hallerini düzenleyen 11. maddesinin (g) bendinde bölge sınırlarının uyulmamasının yaptırımını düzenlenmektedir. Buna göre, bölge ihlalinin ilk tespitinde 1. ihtarname çekileceği, ikinci tespitinde 2. ihtarname gönderileceği ve yıllık cironun %5'i oranında cezai müeyyide uygulanacağı, üçüncü bölge ihlalinde ise 3. ihtarname ile bayiliğin feshedileceği belirtilmektedir.
- (29) 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 4/b-1. maddesi ile münhasır bir bölgeye yapılacak aktif satışların kısıtlanmasının grup muafiyeti kapsamında olacağı düzenlenmekle birlikte, Tebliğ'in 2. maddesinde bu muafiyetin, sağlayıcının ilgili pazardaki pazar payının %40'ı aşmaması durumunda geçerli olacağı belirtilmektedir.
- (30) Öneraştırma kapsamında yapılan inceleme ve araştırmalarda teşebbüsün hâkim durumda olduğuna dair bir tespiti imkân verecek veriye ulaşılamamıştır. Ancak, raporörlerce görüşülen rakipler pazar payına ilişkin tahminleri ve bilgileri olmamakla birlikte, Zambak Yayıncılık'ın bünyesinde çok sayıda marka olduğunu, piyasada genellikle

13-15/230-114

Zambak Yayıncılık'ın yaptığı iskonto vb. uygulamaları takip etmeye çalıştıklarını ve Zambak Yayıncılık'ın müşterilerinden peşinen çek alabilmesine karşılık kendilerinin böyle bir uygulama yapamadıklarını ifade etmişlerdir. Diğer taraftan, piyasada Zambak Grubu Yayınları'nın yaygın ve bilinir olduğu, okullarda kaynak kitap olarak tavsiye edildiği gözlemlenmektedir. Bu nedenlerle Zambak Yayıncılık'ın pazar payının kesin olarak tespiti mümkün olmamakla birlikte, %40'ın üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. Bu doğrultuda söz konusu Sözleşme'nin Grup Muafiyeti Tebliği ile sağlanan muafiyetten yararlanamayacağı anlaşılmaktadır.

- (31) Öte yandan anılan Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde düzenlenen bireysel muafiyet açısından değerlendirmesinin yapılması mümkündür. Bayilik Sözleşmesi'nin 5. ve 11/g maddeleri, bayiler tarafından kendilerine tahsis edilen bölgeleri dışında yapacakları aktif satışların yanı sıra pasif satışları da engelleyebilecek nitelikte gözükmektedir. Bu nedenle, söz konusu Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesindeki koşulları sağlayarak muafiyet alabilmesi için, 5 ve 11/g maddelerinin, bayilerin bölge dışında pasif satış yapmalarını engellemeyecek şekilde yeniden düzenlenmesinin gerektiği kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

- (32) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
- 1- 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına,
 - 2- Zambak Yayıncılık ve Eğitim Gereçleri Tic. A.Ş.'nin bayileriyle imzaladığı "Bayilik Sözleşmesi"nin 5. maddesi ile 11/g maddesinin, gerekçeli kararın tebliği tarihinden itibaren 60 gün içinde bayilerin bölge dışında pasif satış yapmalarını engellemeyecek şekilde yeniden düzenlenerek Rekabet Kurumuna tevsik edilmesi gerektiği, aksi takdirde haklarında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı yönünde adı geçen teşebbüse aynı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca görüş bildirilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine
- OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.